

Debatoplæg: De danske IKT-kompetencer skal styrkes

Informations- og kommunikationsteknologien (IKT) påvirker alle dele af vores samfund og er en afgørende faktor for innovation, effektivisering og velfærd. De danske IKT-kompetencer skal styrkes, så IKT-udviklingen bliver til gavn for alle, og Danmark ikke risikerer at sakke bagud i den globale konkurrence.

Begrebet ”IKT-kompetencer” skal i denne sammenhæng forstås bredt. Det omfatter både borgernes IKT-færdigheder¹ og formelle IKT-kompetencer opnået gennem uddannelse. Borgernes IKT-færdigheder er centrale for at kunne fungere som borger i et digitaliseret samfund, mens de formelle IKT-kompetencer opnået gennem uddannelse, herunder på universiteterne, blandt andet skal sikre specialiserede kompetencer på arbejdsmarkedet.

At skabe sammenhængskraft i det danske samfund kræver, at alle har gavn af de digitale muligheder. Der er behov for at diskutere en indsats over for de mere rutinerede IKT-brugere såvel som over for brugere med mindre IKT-erfaring. Det er vigtigt, at alle borgere sikres grundlæggende IKT-færdigheder.

Den øgede globale konkurrence betyder samtidig, at kravet til kompetencer inden for IKT skærpes betydeligt. Der er risiko for en stigende ubalance mellem udbud af og efterspørgsel efter personer med en lang videregående IKT-uddannelse. Denne ubalance skyldes blandt andet, at det må konstateres, at IKT-faget og IKT-uddannelserne ikke fremstår tilstrækkeligt attraktive for de uddannelsessøgende.

IKT er i sig selv et effektivt værktøj til at facilitere læring, undervisning og kompetenceudvikling på fleksibel og tilgængelig vis. Et centralt værktøj er i den forbindelse e-læring. E-læring anvendes dog ikke i udbredt grad til at understøtte tilegnelsen af nye kompetencer – hverken på universiteterne eller andre steder i eller uden for det formelle uddannelsessystem. Det er derfor centralt, at brugen af e-læring fremmes i forbindelse med kompetenceudvikling generelt og i forhold til en styrkelse af universitetsuddannelserne.

Der er behov for at sætte ind på flere niveauer for at styrke de danske IKT-kompetencer. Der skal sættes fokus på at:

1. Alle borgere skal have de nødvendige IKT-færdigheder

¹ Borgernes IKT-færdigheder defineres som en almen digital kunnen ”digital literacy” jf. ”Borgernes IKT-færdigheder i Danmark”. Rapport fra Teknologisk Institut (2007)

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

2. IKT-uddannelserne skal være mere attraktive
3. Mulighederne for at anvende e-læring skal udnyttes til fulde

1. Alle borgere skal have de nødvendige IKT-færdigheder

Det er en forudsætning for at sikre det høje danske velfærdsniveau, at befolkningen besidder de kompetencer, der er nødvendige for at garantere Danmark en fortsat gunstig position i den globale økonomi. Det kræver blandt andet, at borgerne er bedre klædt på til at begå sig i det digitale samfund. Desuden skal alle voksne danskere have bedre mulighed for at deltage i demokratiske fora, at få adgang til digitale personlige oplysninger og drage nytte af de mange digitale muligheder.

Det er regeringens mål, at al relevant skriftlig kommunikation mellem virksomheder, borgere og den offentlige sektor senest i 2012 tilbydes digitalt. Det sikrer kvalitet, fleksibilitet og sammenhæng i det offentlige serviceudbud. Men en analyse vedrørende borgernes IKT-færdigheder² peger på, at der er et uudnyttet potentiale. Kun hver tredje voksne dansker har i dag gode IKT-færdigheder, mens næsten halvdelen af danskerne ikke har de tilstrækkelige kompetencer.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

2. IKT-uddannelserne skal være mere attraktive

Arbejdskraft med stærke kompetencer inden for IKT er en vigtig forudsætning for vækst i Danmark. Medarbejdere med en lang videregående uddannelse inden for IKT er efterspurgt stort set overalt i samfundet. En stærk position i fremtidens globale konkurrence kræver derfor et stærkt udbud af IKT-uddannelser, og at der er søgning til disse uddannelser.

Universiteterne skal fortsætte med at udvikle IKT-uddannelser med udviklingen på IKT-arbejdsmarkedet for øje. Det samlede udbud af IKT-uddannelser er væsentligt styrket fra studiestart 2007. Med godkendelsen af otte nye IKT-uddannelser findes der i dag knap 60 forskellige IKT-uddannelser, og der udklækkes i dag knap 1.000 unge med en videregående IKT-uddannelse om året. Men udviklingen i optaget på IKT-uddannelserne viser, at IKT-faget og IKT-uddannelserne ikke er attraktive nok for de studerende. Det totale optag på IKT-uddannelserne er fra 2005 til 2006 faldet med i alt knap ti procent. Med denne udvikling vil der i 2015 være en mangel på cirka 1.500 IKT-kandidater med en lang videregående uddannelse.

Det er nødvendigt at sikre, at det danske IKT-uddannelsesniveau ikke forbliver markant lavere end i de lande, vi normalt sammenligner os med. Det kræver en markant øget søgning til IKT-uddannelserne og IKT-faget, herunder særligt en øget søgning fra kvindelige kandidater.

3. Mulighederne for at anvende e-læring skal udnyttes til fulde

Arbejdsløsheden i Danmark er i dag på sit laveste i mange år. Der er derfor dels reel mangel på arbejdskraft med de nuværende efterspurgt kompetencer, dels mangel på tid til at opkvalificere medarbejdere med henblik på at ruste dem til fremtidens udfordringer.

² Borgernes IKT-færdigheder i Danmark. Rapport fra Teknologisk Institut (2007)

E-læring er et IKT-baseret værktøj, som effektivt kan facilitere læring, undervisning og kompetenceudvikling på fleksibel og tilgængelig vis. Dette sætter et særligt fokus på mulighederne ved e-læring i forhold til at om- og opkvalificere danskerne, hvad enten det foregår i det formelle uddannelsessystem, på arbejdsmarkedet eller i fritiden.

De fleste universiteter har styrket deres digitalisering og taget e-læring i brug med strategisk oprustning for øje. Men universiteterne har kun i begrænset omfang realiseret potentialerne ved e-læring. Dette til trods for at de danske universiteter står over for skærpet international og national konkurrence.

Nye studerende vil stille krav om kvalitet, fleksibilitet og tilgængelighed i undervisning og service. I relation hertil kan e-læring blandt andet understøtte en fleksibel undervisning og læring. Der er dog behov for at overveje, hvordan universiteternes digitale kompetenceudvikling og IKT-pædagogiske udviklingsarbejde kan fremmes.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Men det er ikke bare på universitetsområdet, at der med fordel vil kunne sættes ind med e-læring. Også i små og mellemstore virksomheder, og ikke mindst i det offentlige, er der behov for at facilitere kompetenceudvikling på fleksibel og tilgængelig vis. En stor andel af de offentlige og private virksomheder benytter sig i dag ikke af e-læring eller realiserer ikke potentialerne ved anvendelsen af e-læring. Det skyldes blandt andet et manglende kendskab til mulighederne i e-læring og et manglende overblik over markedet. Indsatsen for at få flere til at anvende e-læring skal derfor styrkes.

Videnskabsministeriet vil i foråret 2007 lancere en samlet national strategi for udbredelse af e-læring i Danmark. Strategien har fokus på både uddannelsessektoren, erhvervslivet og den offentlige sektor.

Spørgsmål som oplæg til diskussion:

1. "Hvad er de væsentligste barrierer for, at danskerne i 2012 har de nødvendige IKT-færdigheder til at udnytte digitaliseringen optimalt?"

Oplægsholder:

Knud Erik Hilding-Hamann, souschef, Teknologisk Institut, Center for Analyse og Erhvervsfremme.

Knud Erik Hilding-Hamann er uddannet cand.negot. Knud Erik Hilding-Hamann/Teknologisk Institut er førende i Danmark i forhold til IKT-færdigheder og e-læring. Knud Erik Hilding-Hamann har tidligere været med til at analysere de danske IKT-uddannelser for Undervisningsministeriet samt at evaluere projektet Det Digitale Nordjylland. Dertil har Knud Erik Hilding-Hamann bidraget til udarbejdelsen af rapporten om danskernes IKT-færdigheder for Videnskabsministeriet.

2. ”Hvordan gøres IKT-uddannelserne mere attraktive??”

Oplægsholder:

Lykke Friis, prorektor, Københavns Universitet

Lykke Friis er cand.scient.pol og ph.d. i international politik og Master of Economics og har en lang karriere inden for universitetsverdenen, bl.a. som forsker og forskningschef ved DUPI (Dansk Udenrigspolitisk Institut). Som prorektor for Københavns Universitet har Lykke Friis bl.a. bidraget til at sætte fokus på udviklingen af Københavns Universitets IKT-uddannelser og etableringen af en række nye kombinationsuddannelser. Lykke Friis er tidligere europapolitisk chef i Dansk Industri.

3. ”Hvordan kan e-læring fremmes som et af midlerne til at sikre danske borgere nødvendige kompetencer og til at styrke danske uddannelser??”

Oplægsholder:

Allan J. Christensen, adm. direktør, Rambøll Management, Norge

Forud for sin tiltræden som direktør i Rambøll Management, Norge, arbejdede Allan Christensen fire år med e-læring i virksomheden og har gennemført en lang række danske, såvel som internationale analyser af e-læring i uddannelsessektoren. Herudover har Allan Christensen rådgivet offentlige institutioner og interesseorganisationer om strategisk anvendelse af e-læring og konkret implementering heraf. Allan Christensen har tidligere været konstitueret direktør for Learning Lab Denmark og centerchef for Center for Teknologistøttet Uddannelse (CTU).

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling